

Update 3 – Nederlandse zonne-energie kansen in China

Mark Meijer (1 september 2013)

Het zakendistrict Pudong in Shanghai staat symbool voor de ongekeerde groei die China sinds de jaren '90 doormaakt. Voor die tijd was dit gebied niet meer dan landbouwgrond.

Ontmoetingen gehad bij o.a.

- BEAR-iD Sustainable Urban Planners + Architects
- China International Battery Industry Fair 2013
- Clean Energy Associates
- Jiaotong University
- Nederlands Consulaat
- Q-Solar
- ReneSola
- Shanghai New Energy Industry Association (SNEIA)
- Shanghai Solar Energy Research Center
- Shanghai Solar Energy Technology (SSEC)
- Wirsol

China maakt sinds de jaren '90 een ongekeerde groei door. Deze groei betreft niet alleen het aantal inwoners, maar ook de energieconsumptie en de CO₂-uitstoot. Op al deze punten is China inmiddels het grootste land ter wereld. En de groei lijkt nog volop door te zetten. Gemiddeld worden er per maand drie grote kolencentrales gebouwd om de groei te kunnen bijbenen.

Maar, zoals de Club van Rome in 1972 al benadrukte, er zijn grenzen aan de groei. De voorraad kolen in de wereld is beperkt en ook de hoeveelheid milieuvervuiling die mensen accepteren is aan grenzen onderhevig. In Shanghai lopen mensen rond die Beijing ontvlucht zijn, omdat ze het zat waren om iedere dag met een mondkapje op naar het werk toe te gaan.

Tegen deze achtergrond is de overgang naar duurzame energiebronnen in China pure noodzaak. De ogen zijn daarbij met name gericht op zonne-energie. Het land heeft de afgelopen jaren enorm geïnvesteerd in productiefaciliteiten voor zonnepanelen, met een zeer stevige positie als marktleider – maar ook een wereldwijde overcapaciteit – tot gevolg.

Vooralsnog was deze productie van zonnepanelen grotendeels bedoeld voor de export naar Europa. Echter, door de teruglopende feed-in tarieven in Europa en de recente handelsbelemmeringen, ziet China zich genoodzaakt om de aandacht meer op andere markten te richten.

Deels worden deze nieuwe markten buiten China gezocht, bijvoorbeeld in Japan, Amerika en Afrika. Strategischer is echter de ontwikkeling van de Chinese thuismarkt. Het land heeft zich tot doel gesteld om de komende jaren telkens 10 GW_p aan zonnepanelen te installeren, waarvan circa 5 GW_p op land (vooral in het westen) en 5 GW_p op daken (vooral in het oosten). Dit staat gelijk aan ongeveer 40 miljoen zonnepanelen per jaar. China zou daarmee niet alleen de grootste producent, maar ook de grootste afnemer van zonnepanelen worden.

Voorheen werd deze Chinese thuismarkt gestimuleerd door een subsidie op de installatiekosten. Het gevolg hiervan was echter dat er weinig aandacht was voor de werkelijke opbrengst van de zonne-energiesystemen. Inmiddels is dit beleid vervangen door een beleid met feed-in tarieven voor de werkelijke opbrengst per systeem. De wens is dat hierdoor een markt ontstaat met meer aandacht voor opbrengst en kwaliteit.

Kansen voor Nederland

1. Bestaande relaties – In China kom je nergens zonder goede relaties. Gelukkig liggen er tussen Nederland en China al veel goede relaties, bijvoorbeeld als het gaat om onderzoek naar zonne-energie. Ook hebben diverse Nederlandse bedrijven een unieke positie in de toelevering van productiemachines aan Chinese fabrikanten. Met het oog op de groeiende markt in China, lijkt het waardevol om deze relaties verder uit te bouwen.
2. Innovatie – China kent honderden fabrikanten van zonnepanelen die – voor een consument – maar weinig van elkaar lijken te verschillen. Concurrentie vindt daardoor vooral plaats op basis van prijs. Dat hoeft echter niet te betekenen dat er geen (niche-)markt is voor zonnepanelen die bijvoorbeeld lichter, mooier, handiger of robuuster zijn. Mogelijk liggen hier kansen voor innovatieve Nederlandse ontwerpers of toeleveranciers.
3. Energieopslag – De prijzen van zonnepanelen zijn de afgelopen jaren spectaculair gedaald. Dit geldt echter nog niet voor de opslagmogelijkheden van zonne-energie. Batterijen zijn nog altijd relatief duur en kennen ten opzichte van de zonnepanelen een relatief korte levensduur. Vordering op dit vlak zijn zeer welkom, bijvoorbeeld om zonne-energie meer geleidelijk aan het elektriciteitsnet te kunnen toevoeren. Nederland kan hierin, mede vanuit de sterke onderzoekspositie, wellicht een voortrekkersrol vervullen.